

De oudste generaties van het geslacht van Goudoever,

door G. VAN KLAVEREN PZN.

In den XI^{en} jaargang van „De Wapenheraut” (1907) publiceerde de heer Jhr. van Beresteyn een genealogie van het geslacht van *Goudoever*, aanvangende met „*Erasmus van Goudoever*, geboren omstreeks 1550”, van wien hij (nevens een dochter) een zoon vermeldt: „*Roelof van Goudoever*, geboren omstreeks 1580”. — Hij ving de „inleiding” aan met de mededeeling: „Het geslacht van *Goudoever* neemt zijn oorsprong in Utrecht (Abstede)”.

De heer J. W. A. Haagen Smit vestigde mijne aandacht o.a. op eene notarieele akte van 17 Maart 1666 (notaris S. v. d. Aelpoel, Gemeente-archief Utrecht, Suppl. catal. no. 239^{ad}), waarbij Petër Matthijss. van Dulcken verklaarde zich den vorigen dag borg gesteld te hebben voor *Neeltgen Gerrits*, weduwe van *Jan Roelofs. Goutoever* ten behoeve van het kapittel ten Dom, en wel voor de voldoening van zeven jaren pacht à 84 Carolus guldens benevens 23 capoenen toepacht. Deze pacht gold „seeckere landen genaemt Goutoever, gelegen achter St. Servaesheck”, door genoemde Neeltgen Gerrits van dat kapittel „in huere aengenomen”.

Deze akte zou men als bewijs kunnen aanvaarden, dat het geslacht zijn naam heeft ontleend aan dit door zijne leden gebruikt stuk land. Zij bevestigt dan bovendien de gereleveerde mededeeling, dat het zijn oorsprong nam in Abstede, het gerecht dat buiten de muren van Utrecht aan de zuidoostzijde zich zuidoostwaarts uitstrekke en van den Krommen Rijn tot aan de tegenwoordige Zonstraat aan den stadssingel grensde.¹⁾

De inhoud dezer akte leert tevens, dat het genoemde land eigendom was van het Utrechtsche Domkapittel, een gelukkige omstandigheid: het was nu immers mogelijk meer van dat land en misschien ook van zijn gebruikers te weten te komen! Voor de hand lag dus om te trachten in het archief van dit kapittel iets naders over dit land te vinden, welke poging door den juist verschenen inventaris wonderlijk vlug slaagde.

Onder no. 1441 van dien inventaris zijn twee charters beschreven. Uit het eerste charter blijkt, dat het kapittel op „Sunte Petersavent ad cathedram” (21 Februari) van het jaar 1412 aan „Gheryt Mastick ende Lysbetten sinen echten wive” levenslang in pacht gaf „een hofstede gelegen op Goutoever”, eenerzijds belend door een hofstede, welke „Alyd van Broechusen of van Zulen” van de proosdij van Sint Pieter in pacht had en „op die ander sijde een sloet mit enen wech, die geheten is die Cruuswech”, terwijl daarachter zich bevond „onser kerken goede, dat die Joncfrouwen van Oudwijck van ons in pacht hebben”; de pacht bedroeg zeven gouden Frankrijksche schilden per jaar. — Ik vermeld dit stuk hier, om daarmee aan te toonen, dat de naam van het land reeds in het begin der 15^e eeuw bekend was.

Bij het tweede charter, van 20 Maart 1529, gaf het Domkapittel aan „*Jan Gerytzoen tot Apstede*” voor

¹⁾ Het St. Servaeshek diende tot afsluiting van den ingang door den zuidoostelijken stadswal van de door de stad loopende Nieuwe gracht en dankte zijn naam aan het vlak daarbij staande St. Servaasklooster.

acht jaren in huur „eenen boemgaert myt een huys”, waarvan de omschrijving verder luidt: „gelegen aen der stadt cingel, geheyten Goutoever, daer zuytwärts Sunte Nicolaeswech ende noirtwärts ende westwärts Wermhout Pijls erfgenamen en oestwärts onser kercken lant naest gelant zijn”. Hoewel in dit stuk als pacht ook zeven gouden Frankrijksche schilden bedongen werd, durf ik de in beide charters vermelde perceelen niet voetstoots als identiek beschouwen, wat echter niet van zoodanig belang is, dat daarop hier nader ingegaan zou behoeven te worden.

Onder no. 1129 van denzelfden inventaris is een aantal charters beschreven, welke ongetwijfeld betrekking hebben op het in bovenvermeld tweede charter omschreven perceel. Het eerste dezer serie is van 1559, het tweede van 1569. Dan is er een groot hiaat, daar alle andere dateeren uit de 18e eeuw, op het laatste na, dat van 1803 is; déze laatste stukken zijn dus, in de eerste plaats omdat zij te jong zijn en in de tweede plaats omdat zij, gelijk bij kennisneming daarvan bleek, andere families betreffen, voor het geslacht van Goudoever zonder belang. Slechts de beide eerste konden van belang zijn en bij nadere beschouwing van den inhoud bleek dat belang ook werkelijk.

Het eerste, van 14 Maart 1559, is zelfs van groot belang voor het geslacht. Daarbij toch verhuurde het kapittel aan „*Erasmus Jansz.* een bogaertgen, groot omtrent een mergen lants, mit een huysinge daer op staende, gelegen aen den cingel after Sint Servaes buyten der mueren der stadt van Utrecht”, terwijl het uitdrukkelijk heet: „ende zijn vader *Jan Geritsz.* leest gebruyct heeft”. Het aantal huurjaren was negen, de huur bedroeg acht gouden Frankrijksche schilden en zeven „pachtcapoenen” per jaar. — Bij het tweede stuk, van 20 Januari 1569, werd het weer aan *Erasmus Jansz.* gelaten voor even langen tijd (ingeg. an 1568) en voor denzelfden huurprijs.

Bovenstaande gegevens stellen dus in staat den aanvang der bovengenoemde genealogie, die met *Erasmus* aanvangt, twee generaties op te voeren.

Daarbij kan dan nog het volgende opgemerkt worden.

Jan Gerytzoen pachtte of huurde den boomgaard reeds in 1529 (mogelijk nog wel vroeger). Men kan zijn leeftijd op dat tijdstip wel stellen op minstens c. 25 jaar, zoodat zijn geboortejaar vóór 1505 gesteld kan worden. Verder ligt het voor de hand aan te nemen (het is althans mogelijk), dat hij in of kort vóór 1559 overleed, wijl de woorden „ende zijn (= Erasmus) vader *Jan Geritsz.* leest gebruyct heeft” doen vermoeden, dat dit charter van 1559 het eerste was, waarbij Erasmus het perceel in huur verkreeg.

Wat *Erasmus Jansz.* betreft, zijn leeftijd kan in 1559 toch ook wel op minstens c. 25 jaar gesteld worden, in de eerste plaats omdat hij dan als huurder optreedt, en in de tweede plaats in aanmerking nemende den leeftijd van zijn vader. Het jaar 1550 „omstreeks” welk hij geboren zou zijn (zie de genealogie), kan dus gewijzigd worden in bv. c. 1530 of: vóór 1535, indien men wil.

Ten slotte nog een paar kleine aanvullingen op de genealogie.

1°. De zoon van Erasmus, *Roelof* (in de genealogie